

Konkurrensverkets prioriteringspolicy för tillsynsverksamheten

Konkurrensverket har ett ansvar att använda våra resurser så effektivt som möjligt. Därför behöver vi prioritera mellan olika ärenden. Urvalet av vilka frågor som ska utredas närmare gör vi utifrån denna prioriteringspolicy där olika omständigheter viktas mot varandra. Samtliga de faktorer som vi väger in i prioriteringen behöver inte vara uppfyllda i varje enskilt fall.

Denna policy används vid den initiala prioriteringen av om ett ärende ska utredas djupare. Bedömning av om ärendet ska fortsätta att utredas sker dock även löpande under utredningens gång. Antalet och omfattningen av andra utredningar som pågår kan påverka ett prioriteringsbeslut. Vi avstår dock inte av resursskäl att ingripa mot allvarliga överträdelser.

Vi fokuserar på att utreda frågor som har ett generellt intresse och som leder till tydliga resultat. Syftet är alltid att främja en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet till nytta för konsumenterna samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna och marknadens aktörer.

Konkurrensverket har olika roller att fylla i sin konkurrens- respektive upphandlingstillsyn. Detta återspeglas i policyn, som är indelad i två delar. De båda avsnitten innehåller beskrivningar av våra prioriteringar inom respektive tillsynsområde.

Mer information om hur vi praktiskt arbetar med prioriteringar i tillsynen hittar du på vår webbplats.

Prioriteringar i konkurrenstillsynen

Vid prioriteringen i konkurrenstillsynen väger Konkurrensverket främst in följande faktorer:

- Om problemet orsakar skada för konkurrensen och konsumenterna.

- Om det finns förutsättningar att med stöd av konkurrensreglerna effektivt utreda och ingripa mot problemet.
- Hur viktigt det är att få ett vägledande avgörande.
- Om Konkurrensverket är bäst lämpat att agera.

I valet mellan olika ärenden som uppfyller någon av prioriteringsgrunderna ovan är skada för konkurrensen och konsumenterna den prioriteringsfaktor som väger tyngst. Ser vi tecken på allvarlig skada kommer frågan alltid att prioriteras, förutsatt att vi ser en framkomlig väg att utreda och ingripa mot problemet med stöd av konkurrensreglerna.

Om problemet orsakar skada för konkurrensen och konsumenterna

Vid bedömningen av förfarandets förmåga att skada konkurrensen och konsumenterna väger vi in nyttan av ett ingripande för en större grupp konsumenter och den samhällsekonomiska vikten av att konkurrensbegränsningen ifråga undanröjs.

Korruption, jäv och annat förtroendeskadligt agerande är skadligt för konkurrensen och konsumenterna. Sådant agerande har också förmågan att möjliggöra och förvärra överträdelser av konkurrensreglerna. Det är inte ovanligt att det finns inslag av korruption i konkurrenstillsynsärenden och detta kan i sig vara en indikation på att det finns ett allvarligt konkurrensproblem.

Samarbeten mellan konkurrenter

Samarbeten mellan konkurrerande företag (s.k. horisontella samarbeten) kan leda till stora skador för konsumenterna. Vi ser allvarligt på när företag gemensamt fastställer försäljningspriser, begränsar eller kontrollerar produktionen eller delar upp marknader. Vi ger hög prioritet åt att utreda och lagföra konkurrensbegränsande samarbeten, särskilt karteller.

Samarbeten mellan icke-konkurrenter

Samarbeten mellan företag i olika försäljningsled (s.k. vertikala samarbeten) bidrar i regel till effektiv distribution och stärkt konkurrens. De kan dock under vissa förutsättningar medföra begränsningar som skadar konkurrensen och konsumenterna.

Vi prioriterar vertikala begränsningar som har förmågan att skada effektiv konkurrens i något marknadsled. Vid prioriteringen fäster vi särskild vikt vid hur stor del av de relevanta marknaderna som begränsningarna omfattar, hur stor marknadsmakt samarbetsparterna har och hur koncentrerade marknaderna är. Om det förekommer andra liknande samarbeten på marknaden så kan det medföra större sannolikhet att vi prioriterar frågan.

Missbruk av dominerande ställning

Företags vilja att uppnå och upprätthålla marknadsstyrka och lönsamhet är en viktig drivkraft för konkurrensen. Dominerande företags ensidiga ageranden kan dock under vissa förutsättningar skada konsumenterna, antingen direkt eller genom att skada konkurrensen.

Vi prioriterar särskilt förfaranden som har förmågan att begränsa förutsättningarna för andra företag att utöva ett effektivt konkurrensstryck i något marknadsled. Vid prioriteringen fäster vi särskild vikt vid hur stor del av marknaden förfarandet omfattar och, vad gäller avskärmning av insatsvara, hur viktig insatsvaran är för att möjliggöra en effektiv konkurrens på marknaden. Vid bedömningen av prisbaserade förfaranden fäster vi även vikt vid om prissättningen har förmåga att utestänga en konkurrent som hypotetiskt är lika effektiv som det dominerande företaget. Vi kan även komma att prioritera exploaterande missbruk om det finns tydliga tecken på att ett dominerande företag direkt utnyttjar kunder och konsumenter till följd av att konkurrensen inte fungerar.

Konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet

När offentliga aktörer agerar på en konkurrensutsatt marknad riskerar det att snedvrider förutsättningarna för en effektiv konkurrens eller hämma förekomsten eller utvecklingen av en sådan konkurrens. Vi prioriterar ärenden där den offentliga aktörens agerande hämmar eller snedvrider de långsiktiga förutsättningarna för effektiv konkurrens.

Detta kan vara fallet när den offentliga aktörens agerande minskar incitamenten eller möjligheterna för privata företag att verka på den relevanta marknaden. Exempel på detta är när privata företag hämmas i sin utveckling och tillväxt, när de tvingas lägga ner hela eller delar av sin verksamhet och när nya privata företag får svårt att etablera sig eller växa.

Om det finns förutsättningar att effektivt utreda och ingripa mot problemet

Som statlig myndighet har vi ett ansvar att använda våra resurser så effektivt som möjligt och väger därför förväntad resursåtgång mot nyttan av ett ingripande. Vid denna bedömning beaktar vi särskilt om det finns förutsättningar att effektivt utreda ärendet, inhämta nödvändig bevisning och med hjälp av konkurrensreglerna effektivt ingripa mot problemet.

När ett enskilt lagtillämpningsärende inte bedöms som en effektiv väg att uppnå resultat kan Konkurrensverket i vissa fall välja att påtala problemet på annat sätt, till exempel i en rapport som publiceras externt.

Hur viktigt det är att få ett vägledande avgörande inom området

Vi beaktar om en fråga förväntas få en stor allmänpreventiv verkan och/eller om det finns ett behov av vägledning för en större krets av aktörer. Detta innebär att ett ärende kan prioriteras där ett ingripande eller ett motiverat avskrivningsbeslut

kan hindra företagen och andra aktörer från att göra fel och att vi genom tillsynen kan klargöra hur man gör rätt.

Det kan finnas behov av vägledning om en överträdelse bedöms vara vanligt förekommande. Det kan även röra sig om oklara rättsfrågor eller regler som inte får den effekt som lagstiftaren avsett.

Om Konkurrensverket är den aktör som är bäst lämpad att agera

Vi kan avstå helt från att ingripa i de fall någon annan myndighet eller aktör är bättre lämpad att agera. Om till exempel en annan myndighet har mer lämpliga verktyg för att hantera ett visst konkurrens- eller marknadsproblem, kan det innebära att vi inte prioriterar ett ärende.

Prioriteringar i upphandlingstillsynen

För att arbeta så effektivt som möjligt delar vi in tillsynsverksamheten i två delar: planerad tillsyn och händelsestyrd tillsyn. I den planerade tillsynen identifierar vi på förhand rättsfrågor, områden och myndigheter som vi bör granska. Den planerade tillsynen föregås av en analys i syfte att skapa ett bra underlag vid start av olika tillsynsprojekt och tillsynsärenden. För att grundligare analysera vad vi bör fokusera på i den planerade tillsynen gör vi en omvärldsanalys. Syftet med analysen är att identifiera rättsfrågor som behöver klargöras, branschområden som behöver granskas och upphandlande myndigheter eller frågor som kan vara relevanta för en fördjupad upphandlingsgranskning. Målet med analysen är att vi ska vara mer förutseende i vår tillsyn.

Vid prioritering i upphandlingstillsynen väger Konkurrensverket in följande faktorer:

- Hänsyn till det allmänpreventiva syftet och/eller behovet av vägledning.
- Bristerna i den upphandlande myndighetens eller enhetens agerande.
- Om det finns tecken på korruption eller annat förtroendeskadligt agerande.
- Om Konkurrensverket är bäst lämpat att agera.
- Hur omfattande utredningsinsatsen är i förhållande till förutsättningarna att nå önskat resultat.

Om tillsynen kan få en allmänpreventiv verkan och/eller det finns behov av vägledning

Vi beaktar om tillsynen förväntas få en stor allmänpreventiv verkan och/eller om det finns ett behov av vägledning för en större krets av aktörer. Detta innebär att en fråga kan prioriteras där vår tillsyn kan förväntas hindra flera upphandlande myndigheter eller enheter från att göra fel och att vi genom tillsynen kan klargöra hur man gör rätt. En överträdelse som kan sanktioneras med en ansökan om

upphandlingsskadeavgift förutsätts ha en stor allmänpreventiv verkan. Det kan finnas behov av vägledning om en överträdelse bedöms vara vanligt förekommande. Det kan även röra sig om oklara rättsfrågor eller regler som inte får den effekt som lagstiftaren avsett.

Om det finns det brister i den upphandlande myndighetens eller enhetens agerande

Vi tar hänsyn till de brister som har kommit fram i den upphandlande myndighetens eller enhetens agerande. Dåliga rutiner, bristande kompetens och bristfällig eller ostrukturerad dokumentation leder inte sällan till överträdelser. Medvetna eller upprepade överträdelser bedöms som huvudregel vara brister av allvarligt slag. I vissa fall kan vi välja att avvakta med ytterligare ett ingripande från vår sida för att se effekterna av tidigare tillsyn riktad mot en viss aktör.

Om det finns tecken på korruption

Korruption, jäv och annat förtroendeskadligt agerande är skadligt för konkurrensen och konsumenterna. Sådant agerande har också förmågan att möjliggöra och förvärpa överträdelser av upphandlingsreglerna. Vi fäster därför särskild vikt vid korruptionsmisstankar när vi prioriterar bland de tips som kommer in till oss, eller när vi uppmärksammar en fråga i vår omvärldsbevakning.

Om Konkurrensverket är den aktör som är bäst lämpad att agera

Vi kan avstå helt från att agera i de fall någon annan myndighet eller aktör är bättre lämpad att agera. Det kan till exempel vara att det finns möjlighet att få frågan prövad i domstol, att det redan pågår en domstolsprocess eller att en sådan process precis har avslutats.

Hur omfattande utredningsinsatsen är i förhållande till förutsättningarna att nå önskat resultat

Vi beaktar vilka utredningsinsatser som kan bli aktuella, hur omfattande och kostsam utredningen kan bli i förhållande till det resultat som utredningen förväntas få, samt våra förutsättningar att effektivt utreda ärendet.